

U skladu sa odredbom člana 13 Uredbe o izboru predstavnika nevladinih organizacija u radna tijela organa državne uprave i sprovođenju javne rasprave u pripremi zakona i strategija („Službeni list CG“, broj 41/18), Ministarstvo pravde sačinilo je

IZVJEŠTAJ O OBAVLJENOM KONSULTOVANJU ZAINTERESOVANE JAVNOSTI ZA IZRADU STRATEGIJE REFORME PRAVOSUĐA 2024-2027 SA AKCIONIM PLANOM ZA PERIOD 2024-2025

U skladu sa odredbom člana 12 Uredbe o izboru predstavnika nevladinih organizacija u radna tijela organa državne uprave i sprovođenju javne rasprave u pripremi zakona i strategija („Službeni list CG“, broj 41/18), Ministarstvo pravde uputilo je Javni poziv građanima, stručnim i naučnim institucijama, državnim organima, strukovnim udruženjima, političkim strankama, nevladinim organizacijama, medijima i drugim zainteresovanim organima, organizacijama, udruženjima i pojedincima (zainteresovana javnost) da se uključe u postupak pripreme Strategije reforme pravosuđa 2024-2027 sa Akcionim planom za period 2024-2025.

Zainteresovana javnost pozvana je da dostavi svoje inicijative, predloge, sugestije i komentare u pisanom i elektronskom obliku Ministarstvu pravde na adresu: Podgorica, Vuka Karadžića 3, ili na e-mail: minja.radovic@mpa.gov.me.

Konsultacije zainteresovane javnosti u početnoj fazi pripreme Strategije reforme pravosuđa 2024-2027 sa Akcionim planom za period 2024-2025, trajale su 15 dana od dana objavljivanja javnog poziva na internet stranici Ministarstva pravde, odnosno u periodu od 26.05. do 12.06.2023. godine.

Lice zaduženo za koordinaciju konsultovanja zainteresovane javnosti bio je Minja Radović, samostalni savjetnik I u Direkciji za organizaciju pravosuđa.

U periodu određenom za konsultovanje zainteresovane javnosti (od 26.05. do 12.06.2023. godine), inicijative, predloge, sugestije i komentare u vezi pripreme Strategije reforme pravosuđa 2024-2027 sa Akcionim planom za period 2024-2025 dostavio je Omer Markisic, sudski vještak i ovlašćeni procjenjivač.

Imenovani je putem e mail-a dostavio sljedeće predloge i sugestije:

Sugestije za izradu Strategije reforme pravosuđa 2024-2027

1. U važećoj Strategiji reforme pravosuđa 2019-2022 na strani 5 iza teksta koji slijedi:

“Polazeći od izazova sa kojima se Crna Gora suočava na svom putu ka održivom rastu i razvoju, a poštujući pet ključnih principa na kojima se zasniva rad Vlade („Vladavina prava i jednake mogućnosti“, „Zdrave finansije i ekonomski razvoj“, „Zdravlje i zdrav životni ambijent“, „Obrazovanje i društvo zasnovano na znanju“ i „Digitalno društvo“), strateški cilj Crne Gore za naredni period je osmišljavanje i implementacija digitalno zasnovanog, zelenijeg, snažnijeg i otpornijeg ekonomskog oporavka i rasta, kroz diverzifikaciju ekonomije. U tom cilju, ERP 2022-2024 postavlja ambiciozan, ali u isto vrijeme realan set reformi i investicija, kako bi se postigao pametan, održiv i inkluzivni ekonomski rast koji će doprinijeti poboljšanju kvaliteta života svih njenih građana. ERP će pomoći zemlji da postigne rezultate na visokom nivou, koji su čvrsto vezani za njene dugoročne razvojne ciljeve. Istovremeno, ERP reforme će se bazirati i na ciljevima održivog razvoja (SDG) i doprinosa Crne Gore njihovom postizanju na globalnom nivou.”

Na strani 11 dodati o tekst koji se odnosi na pitanja održivog razvoja, pametne specijalizacije inovacije, zelene energije.

Studija je zaključila da “Angažovanje sudskih vještaka tipično je za pravosudne sisteme Zapadnog Balkana, Ipak, propisi koji regulišu ovu profesiju su često nejasni i/ili njihova primjena u praksi nedosledna. To negativno utiče na efikasnost pravosudnog sistema, prije svega na efikasnost, kvalitet i pristup pravdi. Izvještaj je slijedio Smjernice Evropske komisije za efikasnost pravosuđa (CEPEJ) o ulozi sudskih vještaka u sudskim postupcima država članica Savjeta Evrope i Vodič za dobre prakse u građansko sudskom vještačenju u Evropskoj uniji (EGLE Vodič). Ove preporuke mogu doprinijeti integraciji zemalja Zapadnog Balkana u EU.”

2. U okviru Strateškog cilja 5 koji se odnosi na Razvoj Ministarstva pravde, Centra za obuku, advokature, notarijata, javnih izvršitelja i sudskih vještaka, treba predvidjeti da u radu Centra za obuku u sudstvu i Državnom tužilaštvu participiraju i nezavni eksperti, etičari, sudski vještaci i procjenjivači i dr.

U dijelu “Sudski vještaci” dio ANALIZA STANJA I IDENTIFIKOVANI NEDOSTACI treba promijeniti i upodobiti tekst stvarnom stanju.

3. Savjet za praćenje sprovođenja strateškog pravosuđa treba da čine i predstavnici udruženja sudskih vještaka, procjenjivača, informatičara, eksperata, psihologa i dr.

Sugestije za za izradu Akcionog plana za period 2024-2025

1. Korigovati i sprovesti novi pristup u postupku ocjenjivanja sudija i predsjednika sudova, državnih tužilaca i rukovodilaca državnih tužilaštava.
2. Predlog Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o Sudskom savjetu i sudijama dopuniti tako da članovi Savjeta mogu biti i van pravne struke (informatičari, forenzičari, etičari i dr).
3. Zakonom o budžetu sudove i državna tužilaštva treba prepoznati kao samostalne budžetske jedinice, na način da imaju poseban budžet koji može tokom godine da se preraspoređuje bez saglasnosti Ministarstva finansija.
4. Kada su u pitanju odredbe o izuzeću sudija i državnih tužilaca insistirati na detaljnijim obrazloženjima, a predlagači da snose punu odgovornost.
5. U odnosu na etički kodeks Sudskog i Tužilačkog savjeta treba insistirati na zakletvama i saglasnosti za posledicama, nadoknadi eventualne materijalne i nematerijalne štete.
6. U cilju podizanja svijesti građana o mehanizmima nadzora nad radom notara, javnih izvršitelja, advokata, sudskih vještaka potrebno je organizovati javne tribine sa NVO i konkretnim predlozima.
7. Izraditi analizu Zastupnika CG pred ESLJP i objavljivati odluke Evropskog suda za ljudska prava u slučajevima protiv Crne Gore, kao i kritičke analize slučajeva Crne Gore sa uzrocima i posledicama odluka.
8. Edukovati medije na temu "pretpostavka nevinosti" , jer je nepoznanica za veći broj novinara koji nijesu ni procitali Krivični zakonik, a posebno član 3 kao i Kodeks za etičko ponašanje medija.
9. Treba sprovesti reorganizaciju i rekonstruisanje Programskog savjeta Centra za obuku u cilju procjene potreba za obukama, procesom planiranja, unaprjeđenjem programa i metodama obuka.
10. Uspostaviti novi sistem sudskih vještaka, donijeti novi zakon, pravilnike, troškovnik o sudskim postupcima, usaglašavanje Krivičnog i Zakona o sudskim vještacima.

11. Treba insistirati na primjeni postojećih odredbi i aktivirati nadzor za rad odbora za etička pitanja i normativnog okvira za utvrđivanje etičke/ disciplinske odgovornosti sudskih vještaka sa preporukama.
12. Sprovoditi obuke sudskih vještaka o standardima etike i profesionalnog ponašanja, dok produžavanje licence treba vezati za obaveznu godišnju kontinuiranu edukaciju kao i kod drugih NVO (revizori, racunovođe, procjenjivač, medicinari i dr).
13. Sprovesti konkretan program za unapređenje kvaliteta rada i edukacije sudskih vještaka, kroz:
 - Novi Zakon o sudskim vještacima:
 - nomenkulturu,
 - nove pravilnike i uputstva, posebno o troškovima u sudskim postupcima,
 - otklanjanje suprotnosti između Zakona o sudskim vještacima i Zakonika o krivičnom postupku,
 - pravila o edukaciji i postavljenju,
 - donošenje godišnjih programa edukacija i dr.
14. PITANJE EKONOMIJE PRAVA treba stalno da bude na dnevnom redu pravosudnih i tužilačkih organa sa aspekta preventivnih radnji, preduzimanje mjera za sprečavanje tih radnji i utvrđivanje odgovornosti funkcionera čijom krivicom je došlo do štete po budžetska sredstva.
15. Dodatnu pažnju zaslužuju i pitanja koja su vezana za vještačku inteligenciju, nove načine prevođenja, dokaze po osnovu informatičkih dostignuća i dr.

Ministarstvo pravde će, u okviru rada Radne grupe za izradu Strategije reforme pravosuđa 2024-2027 sa Akcionim planom za period 2024-2025. razmotriti sve dostavljene inicijative, predloge, sugestije i komentare za izmjene i dopune ovog zakona.